

PREDICA MITROPOLITULUI AUGUSTIN DE FLORINA LA POMENIREA

SFÂNTULUI GRIGORIE TEOLOGUL

ÎN CUPTORUL NECAZULUI

(fragment)

Ne aflăm, iubiților, în prima lună a anului. Luna aceasta, ianuarie, se numește „Luna Părinților”. Oare de ce se numește așa? Se numește „Luna Părinților”, pentru că în această lună sunt sărbătoriți mulți Părinți.

[...]

Îmi veți îngădui, iubiții mei, ca în loc să explicăm Evanghelia sau Apostolul zilei, să vă spun câteva

cuvinte, foarte puține cuvinte, despre eroul credinței noastre, a cărui sfântă pomenire o sărbătorim astăzi, despre Grigorie de Nazianz.

Patria lui care este? Nimeni nu s-a născut din stâncă, nici n-am venit de pe lună. Din acest sărman pământ ne-am născut. Patria lui a fost Asia Mică. Pământ sfințit, pământ sfânt care este adăpat cu sângiurile a zeci de mii de martiri. Satul său – un mic și neînsemnat sat în afara Cezareei, numit Nazianz. S-a născut din părinți buni, nobili și minunați. Iar o femeie deosebită era mama lui, vestita Nonna. O femeie rară, din cele mai rare femei, pe care le-a născut duhul Evangheliei.

SFÂNTA ȘI MAREA DORINȚĂ A MAMEI SFÂNTULUI GRIGORIE

Mama Sfântului Grigorie a avut o mare și nobilă dorință. O astfel de mare dorință nu găsec astăzi. Dacă sunteți în biserică o sută, sau chiar și două sute de femei, fac rămășag că nici una din voi nu are o dorință atât de mare și de nobilă. Nici voi, nici alte femei, ale miniștrilor, ale prefectilor, ale..., ale..., de care s-a umplut lumea. Nici una din aceste femei ale așa numitei aristocrații, care se evidențiază la dansuri și-n distracții și în petreceri și în exaltări și nebunii, nu are această dorință mare. Și care a fost marea ei dorință? Să o învrednicească Dumnezeu să nască un băiețel. Și băiețelul ei ce să devină? Avocat, inginer, un alt om de știință? Ce să devină? Preot și să-l închine lui Dumnezeu! Care mamă are această dorință? Toate doresc ca pruncii lor să devină avocați, medici, ingineri... Preot nu. De altfel, de ce să devină copilul preot? Ca să fie bătaia de joc a nemernicilor și a dandy-lor, a celor numiți taddy-boys, și să nu îndrăznească să meargă pe stradă, să urce în mașini și în tren? Deci, nu preot. Și urmarea? În acest moment, în care voi sărbătoriți aici, mii de sate, da, mii de sate în Elada nu au preoți; și nu bat clopotele, pentru că nu se fac preoți. Avocați avem câți vrei. Toți Balcanii nu au atâția avocați câți are Elada. Între 25 și 30 de mii de avocați. Profesori – alți 30 de mii, medici – alți 25 de mii. Absolvenți de gimnaziu – sute de mii. S-au umplut munții și dealurile de învățați. Preot cine?

Nonna, însă, această minunată și bogată femeie din Asia Mică, a avut cea mai nobilă dorință înlăuntrul ei: să facă din copilul ei un preot. Și-L ruga cu lacrimi pe Dumnezeu să-i îndeplinească marea ei dorință.

Și Dumnezeu i-a dat un minunat băiețel. I l-a dat pe Grigorie, care s-a născut în anul 325 d. Hr. S-a născut în acel an în care s-a întrunit primul Sinod Ecumenic. S-a distins de la o vârstă fragedă cu studiile; iubea cărțile. Tatăl său a avut toate mijloacele să-l educe. L-a trimis în Cezareea, de acolo la Alexandria, și din Alexandria la Atena, centrul științelor și al artelor. Acolo a studiat împreună cu Iulian Paravatul, de către care nu a fost influențat deloc, ci, dimpotrivă, îl muștra foarte aspru. **Și avea prieten preaiubit pe Vasilie, cu care a legat o indestructibilă legătură de prietenie, într-un asemenea mod încât prietenia dintre Grigorie și Vasilie să fie un exemplu de prietenie în lume și să se spună despre ei că erau un suflet în două trupuri.**

Dar nu a fost educat doar lumește. Nu a învățat doar filosofia și retorica și matematica și astronomia și celelalte științe, ca să devină unul din cei mai învățați bărbați ai epocii lui. **În afară de educația lumească, s-a îngrijit și de educația în Hristos; s-a îngrijit să devină un adevărat creștin.** La toate celelalte școli să mergi, de la grădiniță până la universitate, nu ești educat. **O singură școală este superioară. Este frica de Dumnezeu. „Știință este a te teme de Dumnezeu”. „Începutul înțelepciunii este frica de Domnul” (Psalmul 110, 10; Paralipomena 1, 7).** Grigorie Teologul a studiat la școala Hristosului nostru. A studiat la două mari universități. Oamenii de astăzi nu studiază la acestea. Dar cine nu studiază la acestea nu este creștin. **Sfântul Grigorie a trecut prin două universități. O universitate este pustie. Da, pustie. N-ați auzit niciodată aici, în biserică, psalmodiindu-se: „Viața pustnicilor fericită este, a celor ce se întraripează cu dumnezeiescul dor”?** (Antifoane, glasul al V-lea).

Da, în pustie, unde a trăit Ilie Tesviteanul. Da, în pustie, dincolo de Iordan, unde a trăit Ioan Înaintemergătorul. Da, în pustie, acolo unde au trăit asceții și filosofi. Da, în pustie, unde a trăit și Hristos 40 de zile.

În pustie a studiat, lângă asceți și adevărații filosofi. Și acolo, **în pustie, a studiat trei cărți, pe care noi nu le deschidem.** Una nu am deschis-o nici eu, care vă predic, nici voi care mă ascultați. **Prima carte este sinele nostru.** Este „Cunoaște-te pe tine însuși!”. Nimeni nu-și cunoaște sinele în profunzime, în întregime. **Dacă l-am cunoaște, ne-am îngrozi în fața abisului pe care îl ascunde sinele nostru. A doua carte este natura, într-un-tot-frumoasa lume, cerul înstelat, făpturile lui Dumnezeu care strigă că Dumnezeu este Creatorul lumii întregi. Iar a treia carte, mică pe de-o parte, dar cea mai înaltă din toate cărțile, este Sfânta Scriptură.** Aceste trei cărți le studia. Și arunca o privire în el însuși și spunea; „Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul” (Luca 18, 13). Altfel, își arunca privirea la stelele cerului și spunea: „Cerurile spun slava lui Dumnezeu, iar facerea mâinilor Lui o vestește tăria” (Psalmul 18, 2). Altădată își arunca o privire în Sfânta Scriptură și vedea preafrumoasa Persoană a lui Iisus Hristos, pe care O iubea nemăsurat. Dar, în afară de pustie, a trecut și printr-o altă universitate. Care?

NECAZURILE SFÂNTULUI GRIGORIE

Cealaltă universitate, prin care, dacă nu treci, nu ești om, este durerea, este necazul, este aventura vieții. Cel pe care nu l-a durut, cel care nu a plâns, cel care nu și-a udat perna cu lacrimi, nu a cunoscut ce înseamnă viața. De aceea, și tineretul de astăzi, care are toate bunătățile, nu știe ce înseamnă viață. **Dar proorocesc: Acel dandy, taddy-boy, care aruncă farfuria plină, pentru că nu-i place, va flămânzi și va plânge și atunci va simți viața.**

Dacă nu ne-ar durea, dacă nu ne-am îndurera, dacă n-am plânge și dacă n-am suferi, n-am cunoaște ce înseamnă viața. Și Sfântul Grigorie Teologul a plâns mult.

A suferit, pentru că a murit minunata lui mamă, a murit tatăl lui, a murit sora lui, Gorgonia. A murit – și a suferit și mai mult, Vasilie cel Mare, pe care l-a tânguit chiar mai mult decât pe tatăl său. A fost în pericolul de a se îneca, călătorind din Asia Mică și străbătând Marea Egee, lângă Rodos a naufragiat și s-a primejduit și i-a promis lui Dumnezeu să rămână consacrat Lui. S-a primejduit și a suferit de la colegii săi răi, care își băteau joc de el și îl batjocoreau; derbedei. Așa cum acum sunt cei cu părul lung, așa și-n acea epocă copiii de oameni bogați și nemernici umblau ca niște turme și ca niște cirezi în Atena și făceau gălăgie. **Grigorie cu Vasilie cel Mare două drumuri cunoșteau: unul care ducea la biserică și unul care ducea la școala lor, la Universitate.**

A suferit de la oameni. A fost ales episcop într-o cetate mică, numită Sasima. Oamenii ei, grosolani și barbari, nu erau în stare să înțeleagă marele duh al lui Grigorie.

A suferit de la eretici. A suferit de la arieni. În timp ce acest gigant predica, aceștia două tentative de asasinat au pus la cale împotriva lui. În timp ce predica acest gigant al amvonului, acest filosof și poet, dușmanii lui au intrat în biserică și au început să arunce în el cu pietre și erau cât pe ce să-l ucidă în biserică.

A suferit de la episcopii răi.

A suferit și de la... cine? A suferit de la fiii săi duhovnicești. Cât a plâns din cauza fiilor lui duhovnicești Sfântul Grigorie, nu a plâns din toate celelalte întâmplări. Așa cum voi plângeți și suferiți de pe urma copiilor voștri – și durerea mamei și a tatălui este mare -, așa și Grigorie Teologul a suferit de la copiii lui duhovnicești. De la unul chiar, Maxim, pe care l-a luat de copil sărman la curtea lui, l-a făcut diacon, l-a făcut preot, l-a făcut arhimandrit. L-a cinstit mai mult decât pe sine. Și acesta l-a rănit mult mai mult decât toți dușmanii. Și plângea și suspina Sfântul Grigorie.

A suferit. Dar a învins, pentru că a avut cu el poporul credincios și pe Dumnezeu. Dacă l-au părăsit fiii lui duhovnicești; dacă fiii lui duhovnicești s-au arătat nemulțumitori și prost-crescuți și barbari, încercând în fel și chip să-l înjosească în popor; dacă arienii au ridicat război împotriva lui turbați de

mânie; dacă criminalii au căutat să-i înfigă pumnalul; dacă tatăl lui și mama lui au murit, el îl avea pe Dumnezeu. **Îl avea pe Dumnezeu Treimic.** Credea în Tatăl și în Fiul și în Sfântul Duh. Și-n marile necazuri, spunea: **Sfântă Treime, Tată și Fiule și Duhule Sfinte, miluiește-mă pe mine, păcătosul! Și cu această Cântare a cântărilor și-a încheiat viața.**

Și-a dat demisia. N-a mai suferit răutatea, clevetirile și calomniile și și-a dat demisia. A părăsit Constantinopolul și s-a dus departe, în pustie, și acolo a alcătuit cântări prea dulci. **Aceste cântări pe care le auzim aici în biserică: „Hristos se naște, slăviți-L...” și „Ziua învierii, popoare să ne luminăm...” sunt ale lui Grigorie.** El i-a întrecut pe Pindar și pe ceilalți poeți.

În cele din urmă, și-a sfârșit viața într-un loc pustiu, într-o sihăstrie, cu totul și cu totul singur, „singur cu Dumnezeu trăind”. Iar trupul lui cel sfânt a fost în Nazianzul Capadociei până în anul 1922, când, refugiații noștri, lăsând toate – n-au luat nimic altceva cu ei – au luat doar moaștele Sfântului Grigorie și le-au adus în pământul nostru părintesc, în Elada. Câți vor, pot să-l viziteze. Este în afara Kavalei, în Nea Karvali, și de aceea, astăzi, sărbătorește toată Kavala și împrejurimile. Acesta a fost marele Părinte, Sfântul Grigorie Teologul.

Ce învățăm, fraților? Două lucruri.

Mai întâi, trebuie să-I mulțumim lui Dumnezeu, Care, bisericii, în momente dificile, i-a trimis oameni potriviți, după cum și neamului; când acesta era în primejdie, iată că se naștea un mare om, care lua neamul și-l înălța până la stelele cerului. Istoria neamului nostru este un șir de eroi. Dar și istoria Bisericii noastre este un șir de eroi. Suntem datori să-I mulțumim lui Dumnezeu, pentru că a arătat în Biserica Lui odată pe Marele Vasilie, altădată pe Marele Atanasie, odată pe Marcu Evghenicul, altădată pe Grigorie Teologul, altădată pe Marele Antonie. Un șir de bărbați, care au ținut la înălțime steagul Ortodoxiei. **Să-I mulțumim pentru Părinți.**

În al doilea rând, să învățăm din necazurile Sfântului Grigorie. Marele Grigorie a trecut prin cuptor. Așa după cum aurul este trecut prin cuptor și se curăță, așa și Grigorie a trecut prin cuptor. **„Ca pe aur în topitoare l-a încercat pe el” (Înțelepciunea lui Solomon 3, 6).**

Ce să învățăm, iubii mei? Ești creștin? Vrei să trăiești o viață creștină? Îți păstrezi credința? Spune, cât prețuiește pentru tine creștinismul? Crezi că ești creștin, dacă vii aici, aprinzi o lumânare, faci o metanie și caști în ceasul în care trece Evanghelia și Sfintele Sfinților? Pentru aceste lucruri formale pe care le faci te voi numi creștin? Spune-mi cât prețuiește pentru tine creștinismul? Ce te costă?

Pe Marele Grigorie l-a costat mult. A trecut prin prigoane, prin persecuții și pericole, a fost încercat „ca aurul în topitoare”. Așadar și tu. **Ești credincios? Vei fi prigonit. Ești creștin adevărat? Vei fi prigonit.** Ești mamă iubitoare, ești tată bun, ești funcționar cinstit, om al datoriei și nu ești mason și rotarian și lingușitor, ci ești om cu conștiință în lumea aceasta? Vei suferi. **„Prin multe necazuri ni se cuvine nouă a intra în Împărăția lui Dumnezeu”** (Fapte 14, 22). Mai spune Duhul Sfânt: **„Cei ce voiesc să trăiască cu evlavie... vor fi prigoniți”** (II Timotei 3, 12).

Așadar, măcar de ne-am învrednici să fim prigoniți, ca sfinții Bisericii noastre. Și eu, când sunt în pericol – și am multe istorii în viața mea; de aceea, viața Părinților mă emoționează profund – când văd înmulțindu-se vrăjmașii mei, Îl slăvesc pe Dumnezeu și zic: Augustine, ceva faci în lume. Te războiesc, când te nevoiești. Pe morți nu-i războiesc, pentru că sunt îngropați în cimitire.

Așadar, nu morți, ci creștini vii, credincioși și dedicați, copiii ai lui Grigorie, copiii ai lui Vasilie, copiii ai marilor Părinți, să continuăm pe drumul nostru, ca acest pământ al Părinților noștri să fie un pământ sfânt, prin mijlocirile Sfântului Grigorie Teologul și ale tuturor sfinților. Amin.

† Augustin al Florinei, Prespei și Eordeeii.

(Sfânta Biserică a Sfântului Pantelimon – Florina, 25 ianuarie 1976)

(traducere: Frăția Ortodoxă Misionară „Sfinții Trei Noi Ierarhi”; sursa: A.K.)

